

Verwondering als inspiratiebron

Nu eens verbeeldt hij de gloeilamp die nu eenmaal op tafel ligt, dan weer het meisje dat haar eerste stapjes op het ijs zet. Het oeuvre van graficus en kunstschilder Frits Drent (70) uit Goutum telt al talloze werken, en nog altijd inspireert 'verwondering' hem elke dag.

Kunstenaar

Diane Romashuk

Twee grote ogen vangen je blik als je naar het portret van het blonde Oekraïense meisje kijkt. Ze is een jaar of vijf. Haar schilderij hangt in het atelier van Frits Drent bij zijn woning in Goutum. Het meisje leerde hij kennen in AZC Burgum, waar Drent teken- en schilderlessen geeft. Het portret is het eerste voltooide werk in een serie schilderijen die hij momenteel van haar maakt. Die ogen verraden waarom: zo jong als ze zijn zo veel zagen ze al. En Drent wil haar verhaal vertellen.

Toen Drent zo oud was als het meisje wist hij al dat hij kunstenaar moest worden. „Verwondering over kleur heb ik altijd gehad”, vertelt hij. Toen ik vier was sloopte ik al kleurpotloden voor de grondstof. Ik maalde dat fijn, deed er water bij en dan had ik verf.” Ook sloopte hij eens een wekker. „Voor het glazen plaatje, want daar kon precies een tekeningetje van mij achter. Die ronde vorm is me mijn hele leven bijgebleven, veel van mijn etsen zitten bijvoorbeeld achter een ronde of ovale passe-partout.”

In de jaren zestig toog de in Leeuwarden geboren en getogen graficus/kunstschilder naar Groningen, waar hij aan de Academie Minerva studeerde. Hier ontdekte hij het buiten schilderen. „De docenten vonden dat ook leuk dus we gingen vaak op pad, naar een veld of de dierentuin bijvoorbeeld.”

Na zijn afstuderen keerde hij terug naar Fryslân en had hij enkele bijbaantjes om in zijn levensonderhoud te voorzien. Tot iemand van de Sociale Dienst hem op de toenmalige Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR) wees, waarmee kunstenaars in ruil voor hun kunstwerken een inkomen konden krijgen. „Die regeling heeft me de vrijheid gegeven om me als kunstenaar echt te kunnen ontwikkelen. Ik ben niet iemand die van tevoren al helemaal bedenkt hoe een werk moet worden. Ik heb een vaag beeld in mijn hoofd en dat ga ik net zo lang bij-schaven tot het goed is. Dat lukt je niet met een voltijd baan ernaast. Ik kan soms wel twee maanden werken aan een ets waar een ander in een halve dag mee klaar is.”

Drent legt zich aanvankelijk toe

op het maken van etsen. „Nog zo'n verwondering: iedere keer als ik iets in metaal kras en daarna onder de drukpers vandaan haal denk ik nog: heb ik dat gemaakt?” Bomen en de natuur blijven een geliefd onderwerp, maar vaak creëert hij er zijn eigen droomwereld omheen. Zoals in de periode dat hij veelvuldig naakte, mannelijke figuren afbeeldde in een duistere, bosachtige omgeving. „Ik wil niet alleen maar een mooi plaatje met een soort verhaal maken, het moet vaak ook iets spookachtigs hebben.”

Die etsen kwamen onder meer bij Pim Fortuyn terecht, zegt Drent. „Hij kocht er in de jaren zeventig vier bij een galerie in Groningen. Later vroeg hij mij een voor hem te maken waarin hij figureerde.”

Als Drent en zijn vrouw Alie in 1984 hun huidige huis in Goutum betrekken, stapt Drent over op de kwast. Een praktisch besluit: „We

begonnen hier een lijstenmakerij. Van de etsen kreeg ik altijd zwarte vingers, daarmee kon ik geen klanten ontvangen of werken inlijsten.”

Kenmerkend voor zijn schilder-kunst zijn onder meer de winterse tafereelen: besneeuwde dorpsgezichten of kinderen op het ijs. Altijd alleen, nooit in een groep. „Het liefst schilder ik hun eerste wankel stappen op het ijs, op dat moment zijn ze ook even alleen met hun eigen ervaring bezig.” Soms is het de kleur van de muts of de sjaal die afsteekt tegen het witte ijs die hij wil vastleggen. „En ik schilder aan de hand van foto's, daarvoor wacht ik meestal tot het laatste streepje zonlicht precies op het gezicht van het kind valt.”

Hoewel Drent nog altijd dat 'eenzellige jongetje' is dat zelf zijn weg wel vindt, is hij ook al veertig jaar vrijwilliger op basisscholen in Fryslân waar hij teken- en schilderles geeft. Daarmee wil hij anderen stimuleren hun creatieve talenten te ontwikkelen. „Van de leraar leren kinderen vaak binnen de lijntjes te kleuren, ik wil ze leren kijken. Een tijdje terug gaf ik een klas bijvoorbeeld de opdracht de winter te tekenen. Een jongetje van acht tekende toen heel summier een kaal, grijs boompje. Dat greep me aan, het gaf zo goed aan wat kil en koud was. Normaal had hij misschien een zesje gekregen omdat hij zo klaar was, van mij kreeg hij de

hoofdprijs.” Een schouderklopje dat veel kan betekenen, weet Drent. „Toen ik net van de Academie af kwam kocht grafisch ontwerper Jan Loman eens vier etsjes van mij. Dat vond ik geweldig, zo'n beroemd iemand kocht werk van mij, daar kon ik nog jaren op teren.”

Elke keer als ik iets in metaal kras en daarna onder de drukpers weg haal denk ik nog: heb ik dat gemaakt?

Sinds twee jaar geeft hij twee dagen per week ook tekenles in het AZC Burgum. „Hier zitten veel uitgeprocedeerde gezinnen. Soms kom ik en blijkt een kind ineens weer weg, geen tijd voor afscheid. Voor deze kinderen is creatief bezig zijn vaak een soort dagvulling. Ik wil hen een gezellige huiskamer bieden waar ze even zichzelf kunnen zijn. En waar ik het resultaat voor ze kan waarderen, door tekeningen op te hangen bijvoorbeeld.”

Naast het Oekraïense meisje, schilderde hij nog een meisje uit het AZC. Haar schilderde hij onder meer omringd door doornen. „Ik wilde

het niet alleen lief maken maar ook iets laten zien van de vijandige wereld om haar heen, waar deze kinderen slachtoffer van zijn.”

Het oeuvre van Drent telt al talloze werken met uiteenlopende onderwerpen. „De ene keer verbeeld ik de gloeilamp die nu eenmaal voor me op tafel ligt, de andere keer fantaseer ik zelf iets bij elkaar, dan weer wil ik een verhaal vertellen.” Zijn werken zijn op al even diverse plekken te vinden; van in gemeentepots tot in de collectie van het Rijksmuseum. Onlangs schonk de Gemeente Tytsjerksteradiel een grote collectie grafiek van Drent dat in haar bezit was aan het Fries Grafisch Museum. Met Museum Joure presenteert dat daaromheen in januari een overzichtsexpositie van zijn werk. Drent: „Met name uit de jaren '70 maar mijn schilder-kunst is ook te zien. Verder wordt het proces van het drukken in beeld gebracht. Daar heb ik bijvoorbeeld weer dia's van opgediept.”

Overzichtstentoonstelling wil niet zeggen dat Drent uitgeschilderd is. „Ik heb nog altijd zoveel ideeën. Die blijven maar komen, zelfs als ik op bed lig gaat dat door. Voorlopig ben ik nog niet klaar.”

De expositie van het werk van Frits Drent is van 10 januari tot en met 10 maart te zien in het Auditorium in Museum Joure

Spookachtige etsen, winterlandschappen en geschilderde portretten; het oeuvre van Frits Drent is heel divers. Foto: Frans Andringa